

DUTCH BIRDING

1983

5 : 1



Tijdschrift van de Stichting Dutch Birding Association
Journal of the Stichting Dutch Birding Association

dutch birding

redactieadres

Dutch Birding, Postbus 51 273, 1007 EG Amsterdam.

hoofdredacteur

Gerald Oreel, Postbus 51 273, 1007 EG Amsterdam (020-730710).

fotografisch redacteur

René Pop, Jacob Gillesstraat 16, 3135 AP Vlaardingén (010-341128).

lay-out & produktie

Karel Mauer, Hengelostraat 85, 1324 GV Almere-Stad (03240-33398).

redactie

Arnoud van den Berg, Edward van IJzendoorn, Karel Mauer, Gerald Oreel & René Pop.

redactieraad

Arnoud van den Berg, Han Blankert, Kees Hazevoet, Paul de Heer, Edward van IJzendoorn, Peter de Knijff, Karel Mauer, Jan Mulder, Gerald Oreel, René Pop & Gerard Steinhaus.

Dutch Birding (driemaandelijks tijdschrift van de Stichting Dutch Birding Association met nummers in maart, juni, september en december) publiceert artikelen en mededelingen over de morfologie en de verspreiding en verplaatsingen van vogels in Nederland en Vlaanderen en elders in het Palearctisch Gebied (en in andere zoögeografische gebieden). Het publiceert ook mededelingen over het gedrag van vogels.

stichting dutch birding association

adres

Stichting Dutch Birding Association, Postbus 71 927, 1008 EC Amsterdam.

bestuur

voorzitter: Edward van IJzendoorn (020-727239); secretaris: Hans ter Haar (020-924240); penningmeester: Gerard Steinhaus (03404-17149); Han Blankert, Jan Jaap Brinkman, Paul de Heer, Peter de Knijff, Gerald Oreel & Kees Tiemstra.

activiteiten- & propagandacommissie

Han Blankert, Paul de Heer, Peter de Knijff & Kees Tiemstra.

advertentiecommissie

Jan Jaap Brinkman & Hans ter Haar.

De prijs voor een jaarabonnement op *Dutch Birding* bedraagt minimaal f 27,50 (Nederland) of BF 500 (België en Luxemburg). Abonnees buiten genoemde landen dienen minimaal US \$ 15 of een gelijkwaardig bedrag in elke geldsoort tegen de geldende wisselkoers te betalen. Het bedrag dient te worden overgemaakt op postgirorekening 41 48 343 ten name van de Stichting Dutch Birding Association (Postbus 71 927, 1008 EC Amsterdam) ten name van de SDBA of op bankrekening 54 93 32 065 van de ABN Bank (Amsterdam) ten name van de SDBA of op bankrekening 59 27 0888 van de National Westminster Bank (25 Square Market, Dover, Kent CT16 1NQ, UK) ten name van Anton van IJzendoorn.

Voor inlichtingen, abonnementen, adreswijzigingen, klachten, advertenties en dergelijke: Hans ter Haar, Stichting Dutch Birding Association, Postbus 71 927, 1008 EC Amsterdam (020-924240).

© Stichting Dutch Birding Association 1983. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2828.

Kleine Spotvogel op Terschelling in oktober 1982

Arend Wassink

Op zaterdag 2 oktober 1982 zocht ik samen met andere deelnemers aan de door de Stichting Dutch Birding Association georganiseerde vogelweek op Terschelling Fr de omgeving van Oosterend af naar vogels. In de heggen en tuinen bevonden zich 10-tallen zangvogels. Om c 12:00 liep ik met Edward van IJzendoorn en Kees Scharringa ten oosten van Oosterend toen ik in een volkstuintje een vreemde zanger zag die tussen de lage begroeiing verdween voordat mijn metgezellen hem konden zien. De vogel kwam weer tevoorschijn toen wij hem voorzichtig benaderden waarna hij zich enkele malen goed liet zien. De bovendelen waren licht bruingrijs tot crèmekleurig en de onderdelen wit tot vuilwit. De donkere ogen waren vrij opvallend terwijl de zeer lichtgrijze poten nogal stevig en vrij lang waren. De duidelijke witachtige wenkbrauwstreep en de onopvallende donkere oogstreep waren kort. De zanger scharrelde tussen de lage vegetatie waarbij hij op of vlakbij de grond bleef en soms minutenlang niet te zien was. Geleidelijk voegden de andere vogelweekdeelnemers zich bij ons. Iedereen kon de vogel goed waarnemen waarbij de aanwezige telescopen van groot nut bleken te zijn. De zanger liet een kort afgemeten 'tsuk' of 'tsik' horen dat soms twee- of driemaal werd herhaald. Hoewel het tuintje door bomen en struiken omgeven was, toonde de vogel een duidelijke voorkeur voor de lage begroeiing. De zanger foerageerde rustig en wipte soms met zijn staart. Meestal liep of hipte hij over de grond. De vogel draaide af en toe zijn kop schuin omhoog om een insect te pakken. Soms ging hij even in een struik of boom zitten. Na uitvoerig te zijn bestudeerd, werd de zanger gevangen en geringd door Joop Jukema en, na te zijn beschreven en gefotografeerd, weer in het volkstuintje losgelaten. Tot in de avond werd de vogel waargenomen.

Op zondag 3 oktober werd de zanger aan het begin van de middag teruggevonden door Cecilia Bosman. Hij bevond zich c 100 m verderop in de berm van een weg. Na een verplaatsing van enkele 100-en m verbleef de vogel enige tijd in een ander volkstuintje - dit tot genoegen van enkele vogelaars die van de vaste wal waren overgekomen. Halverwege de middag werd de zanger uit het oog verloren waarna hij niet meer werd teruggevonden.

De meningen over de specifieke identiteit van de zanger liepen sterk uiteen. Zelfs over de vraag tot welk geslacht de vogel behoorde, waren de meningen verdeeld. Na verhitte discussies werd de zanger gedetermineerd als Kleine of Russische Spotvogel *Hippolais caligata*.



1-2 Kleine Spotvogel *Hippolais caligata*, Terschelling, Friesland, oktober 1982 (René Pop).



beschrijving

VOORKOMEN *Phylloscopus*-achtig maar voorhoofd iets platter en buik wat dikker en meer *Sylvia*-achtig. Onderstaartdekveren niet lang. Vleugel kort; vleugelpunt net niet voorbij bovenstaartdekveren; projectie van langste handpen voorbij langste tertial iets meer dan helft van zichtbare deel van langste tertial. Staart vrij lang en vrijwel recht afgesneden; *in hand* buitenste en centrale staartpen duidelijk korter dan andere; staartpenen, met name centrale, puntig. Snavel niet lang of kort en in profiel *Phylloscopus*-achtig; *in hand* snavelbasis breed; aan beide zijden van snavelbasis drie snorharen. Poot nogal stevig en vrij lang.

KOP Voorhoofd, kruin en nek licht bruingrijs tot crèmekleurig (afhankelijk van belichting); laterale kruinstreep vrij donker en smal. Wenkbrauwstreep witachtig, kort (voor en achter oog even lang), achter oog breder en bijna recht afgesneden, en duidelijk; van boven en van onderen duidelijk begrensd door respectievelijk laterale kruinstreep en oogstreep. Oogstreep (met inbegrip van teugel) donker, kort, en met name achter oog onopvallend. Oordekveren licht bruingrijs tot crèmekleurig (afhankelijk van belichting), zwak gevlekt, naar voren toe lichter wordend, en met name licht van kleur onder teugel. Kin en keel wit tot vuilwit, zonder geel of bruin.

BOVENDELEN Mantel, schouderveren, rug, stuit en bovenstaartdekveren licht bruingrijs tot crèmekleurig (afhankelijk van belichting), kleur van 'thee met melk' in vol licht; *in hand* stuit warmer en bruiner van kleur dan overige bovendeelen.

ONDERDELEN Borst, buik, flank, anaalstreek en onderstaartdekveren wit tot vuilwit, zonder geel of bruin.

VLEUGEL Slagpenen iets donkerder dan grote armvleugeldekveren en met lichte randen (tertials met vrij opvallende); randen vormden geen aaneengesloten lichte vlek ('panel') op gesloten

vleugel. Vleugeldekveren licht bruingrijs tot crèmekleurig (afhankelijk van belichting) en met smalle lichte randen; grote handvleugeldekveren donkerder dan grote armvleugeldekveren. *In hand* ondervleugeldekveren (slechts c 50% aanwezig) en okselveren wit.

STAART Zijstaart licht; distaal staartgedeelte donkerder dan en scherp gescheiden van lichter proximale gedeelte. *In hand* alle staartpenen met lichte top en rand aan buitenvlag, buitenste met geheel lichte buitenvlag; alle staartpenen met identiek of vrijwel identiek groeistrepen-patroon.

NAAKTE DELEN Oog donker en vrij opvallend; *in hand* iris vrij lichtbruin. Snavel gelig of hoornkleurig met donker culmen; *in hand* donkerroze, basis en punt donker, uiterste punt wit, snijrand van boven- en ondersnavel geel, en binnensnavel oranjegeel. Poot zeer lichtgrijs, iets neigend naar vleeskleurig; tenen iets donkerder.

MATEN Gewicht 9 gr (om c 16:30). Vleugellengte 63 mm; afstand van vleugelpunt (top van langste handpen) tot top van langste tertial 12 mm; lengte van zichtbare deel van langste tertial 21 mm. Staartlengte 49 mm. Snavellengte (tot bevedering) 9,8 mm; snavelbasisbreedte 3,2 mm; snorhaarlengte 5 + mm. Tarsuslengte 18,4 mm.

HANDVLEUGELFORMULE (nummering van buiten naar binnen of ascendant) p1 -30 mm (6 mm langer dan langste grote handvleugeldekveer), p2 -5 mm, p3 langste, p4 -0,5 mm, p5 -1 mm, p6 -3,5 mm, p7 -6 mm, p8 -7 mm, p9 -9 mm en p10 -10 mm; buitenvlag van p3-5 versmald.

SLEET Slagpenen en handvleugeldekveren geen sleet, en tertials, grote armvleugeldekveren en staartpenen lichte tot zeer lichte sleet.

GELUID Kort afgemeten 'tsuk' of 'tsik', soms twee- of driemaal herhaald; in net en bij eruit halen schorre en vrij langgerekte roep zoals bijvoorbeeld *Acrocephalus*.

determinatie

Het voorkomen van de Kleine Spotvogel had veel weg van een *Phylloscopus*. Edward van IJzendoorn meende dan ook geruime tijd dat het een afwijkende Fitis *P trochilus* was. Het ontbreken van geel in het verenkleed en de korte wenkbrauwstreep en oogstreep pleitten echter tegen de mogelijkheid van een *Phylloscopus*. Om dezelfde redenen verviel ook de mogelijkheid van een *Sylvia*. Verder paste het ontbreken van lange onderstaartdekveren niet op een *Acrocephalus* waarmee ook deze mogelijkheid verviel. Tenslotte wees de brede snavelbasis in de richting van een *Hippolais*.

Op grond van onder meer de volgende kenmerken werd de zanger als Kleine Spotvogel gedetermineerd: Fitis-achtig voorkomen, ontbreken van geel in verenkleed, smalle vrij donkere laterale kruinstreep, licht bruingrijze tot crème-keurige bovendelen, witte tot vuilwitte onderdelen, lichte randen aan slagpennen (vrij opvallende aan tertials) en bovenzvleugeldekken, lichte top en geheel lichte buitenvlag aan buitenste staartpennen, zeer lichtgrijze poten, korte afgemeten roep, en voorkeur om op of vlakbij grond te foerageren (cf Wallace 1980). Een Kleine Spotvogel kan gemakkelijk verward worden met een Vale Spotvogel *H pallida* van de kleine ondersoort *H p elaeica* (cf Wallace: naschrift). Op grond van het naar verhouding hoge voorhoofd, de niet lange en in profiel *Phylloscopus*-achtige snavel, de duidelijke wenkbrauwstreep, de donkere teugel en van de maten diende deze mogelijkheid te worden uitgesloten (cf Chapman 1979, Grant & Colston 1979, Williamson 1968). De handvleugelformules van beide spotvogels zijn identiek of vrijwel identiek (cf Williamson).

De lengte van de vleugel, start en snavel, de verhouding van de vleugel- en staartlengte, en de positie van de top van p2 ten opzichte van die van de andere handpennen wezen erop dat de Kleine Spotvogel waarschijnlijk tot de ondersoort *H c caligata* behoorde en niet tot de grotere en bovendien lichtere ondersoort *H c rama* (cf Williamson).

Op grond van het feit dat de slagpennen en handvleugeldekken geen sleet en de tertials, grote armvleugeldekken en staartpennen lichte tot zeer lichte sleet vertoonden en dat alle staartpennen een identiek of vrijwel identiek groeistrepen-patroon hadden, mocht worden aangenomen dat de Kleine Spotvogel zich in zijn eerste kalenderjaar bevond (cf Svensson 1975, Williamson).

voorkomen en verspreiding

Dit was het eerste geval van de Kleine Spotvogel voor Nederland. Tot en met 1981 werd de soort 20 maal vastgesteld in westelijk Europa: BRD 1, Finland 1, Groot-Brittannië 16, Noorwegen 1 en Zweden 1. Het Finse geval betrof een zingend exemplaar op 4 juni 1981. Alle overige gevallen waren in de periode van 20 augustus tot 1 november (Geoffrey H Acklam, Lasse Braae, Philippe J Dubois, Alistair Hill, Karno Mikkola en Lars Svensson *in litt*).

De Kleine Spotvogel broedt hoofdzakelijk in het centrale deel van de Palearctis. Vanaf de omgeving van Moskou in de USSR strekt het broedgebied zich in oostelijke en zuidoostelijke richting uit. De noordelijke ondersoort *H c caligata* overwintert in Noord- en Centraal-India; de zuidelijke ondersoort *H c rama* in Zuidwest-Azië van Zuid-Arabië, Pakistan, Noordwest-India tot Sri Lanka (Dathe 1976 waarnaar bovendien zij verwezen voor meer informatie over deze Toerkestaanse soort).

dankzegging

Hierbij dank ik Arnoud van den Berg, Edward van IJzendoorn, Peter de Knijff en Jowi de Roever voor het ter beschikking stellen van hun beschrij-

ving; EvlJ, PdK en Gerald Oreeel voor hun kritiek en aanvullingen op de tekst; en René Pop voor het ter beschikking stellen van fotomateriaal.

summary

BOOTED WARBLER ON TERSCHELLING IN OCTOBER 1982 On 2 and 3 october 1982 a Booted Warbler *Hippolais caligata* was observed and photographed at Oosterend on Terschelling, Friesland. It was trapped, ringed, described and released on 2 october. The bird was identified by the Willow Warbler *Phylloscopus trochilus* like appearance, lack of yellow in plumage, narrow rather dark lateral crown stripe, pale brown-grey to cream-coloured upperparts, white to dirty white underparts, pale edges to remiges (rather conspicuous to tertials) and upperwing-coverts, pale tip and completely pale outer web to outer rectrices, very pale legs, short measured call, and preference for foraging on or close by ground. The possibility of confusion with an Olivaceous Warbler *H pallida* of the small subspecies *H p elaeica* was ruled out by the comparatively high forehead, not long and in profile *Phylloscopus* like bill, distinct supercilium, dark lore, and by the measurements. The bird probably belonged to the subspecies *H c caligata*; it was a first calendar-year bird. A detailed description of its appearance, plumage, bare parts, measurements, handwing formula, wear and voice is given.

This was the first record of Booted Warbler for the Netherlands. Up to 1981 there were 20 records for western Europe: BRD 1, Finland 1, Great Britain 16, Norway 1 and Sweden 1. The Finnish record concerned a singing specimen on 4 june 1981; the others were in the period from 20 august to 1 november. The breeding and wintering ranges are briefly discussed.

verwijzingen

CHAPMAN, M S 1979 Identification of Booted Warbler. *Br Birds* 72: 437-438.

DATHE, H 1976 *Atlas der Verbreitung palaearktischer Vögel* 5. Berlijn.

GRANT, P J & COLSTON, P R 1979 Head-pattern of *Hippolais* warblers. *Br Birds* 72: 436-437.

SVENSSON, L 1975 *Identification guide to European passerines*. Tweede druk. Stockholm.

WALLACE, D I M 1980 Field identification of *Hippolais* warblers. In SHARROCK, J T R *The frontiers of bird identification*: 41-60. Londen.

WILLIAMSON, K 1968 *Identification for ringers* 1. Derde druk. Tring.

Arend Wassink, Lokhorststraat 19a, 2311 TA Leiden

Rare birds in Netherlands in 1981

J J (Han) Blankert & Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna

This is the second annual report on rare birds in the Netherlands in *Dutch Birding*. It includes records which have been adjudicated by the Dutch rarities committee, the Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA), and covers 1981. For species and subspecies incorporated in this report, see Blankert & CDNA 1982.

The details included for each accepted record are: province; locality; date(s); number of birds if more than one, and age and sex if known; if trapped, photographed or found dead, and where specimen is stored, if known; observer(s) up to three in number, in alphabetical order. The numbers after each species' or subspecies' name refer to the totals in 1980 and 1981, respectively.

Since april 1982 the CDNA membership is as follows: J Frank de Miranda (chairman), Edward van IJzendoorn (external secretary), Paul de Heer (internal secretary) C J G (Kees) Scharringa (archivist), Arnoud B van den Berg, J J (Han) Blankert, Henk F van der Lee, Eduard R Osieck and J W (Jowi) de Roever. For the Stichting Ornithologisch Veldonderzoek Nederland/Contactorgaan voor Vogelstudie, the CDNA meetings are attended by Arend J van Dijk.

Records should be sent to Kees Scharringa (Trompenburg 15, 1852 CB Heiloo). Record cards can be obtained by remitting f 2.50 (25 copies) to postal giro account 19 27 605 in the name of Eduard Osieck (Amsterdam).

systematic list of accepted records

Cory's Shearwater *Calonectris diomedea* 0,1

ZUIDHOLLAND Noordwijk, 15 november, dead, skin at Zoologisch Museum, Amsterdam, Noordholland (C Braat, C J Camphuysen, A Otte; Camphuysen 1982).

Balearic Shearwater *Puffinus puffinus mauritanicus* 0,2.

NOORDHOLLAND Camperduin, 7 august (N F van der Ham, K Kapteijn, H. Reeze).

ZUIDHOLLAND Scheveningen, 31 july (F H Jansen, L. Snellink).

King Eider *Somateria spectabilis* 0,1

NOORDHOLLAND Texel, 24-30 december, male in second basic (= second-winter) plumage, photographed (F J Maas, L Witte *et al*; Maas & Maassen 1982).

Steller's Eider *Polysticta stelleri* 1,1

FRIESLAND Schiermonnikoog, 25-29 may, male in definitive alternate (= adult summer) plumage, photographed (Swennen 1981).

1980 FRIESLAND Terschelling, 5 and 23 july, 2 august, male in definitive (= adult) plumage (J Theewisse, J de Wit, W van der Zande).

Short-toed Eagle *Circaetus gallicus* 1,1

ZUIDHOLLAND De Maasvlakte, 8-9 august, dead on 10 august, skin at Zeeuws Biologisch Museum, Oostkapelle, Zeeland (Schenk & Schrijvershof 1981).

Golden Eagle *Aquila chrysaetos* 1,1

FLEVOLAND Zuidelijk Flevoland, 16 january to 7 april, bird in juvenile plumage, photographed (H Schekkerman, A Vink *et al*; Blankert *et al* 1981ac, de Heer 1981; cf Blankert & CDNA 1982, Scharringa & Osieck 1982).

Stone-curlew *Burhinus oediacnemus* 2,2

FLEVOLAND Zuidelijk Flevoland, 28 may (J F Bekhuis, F Hustings, R G M Kwak).

FRIESLAND Ameland, 24-29 may (E J van IJzendoorn, H J Wight *et al*; Blankert *et al* 1981a).

Black-winged Pratincole *Glareola nordmanni* 0,2

FLEVOLAND Oostvaardersplassen, 15-19 august, photographed (A B van den Berg, E J van IJzendoorn, R A Martijn *et al*).

ZEELAND Wolphaartsdijk, 27-29 august, photographed (R Alexandre, F Vandepuut, P Voet).

Sociable Plover *Chettusia gregaria* 0,3

FRIESLAND Engelum, 22 november, bird in first basic (= first-winter) plumage, photographed (F Hoogland; Blankert & Steinhaus 1981).

GELDERLAND Kekerdom, 25-27 august (P Brouwer, R van Eck, O M van Hoorn *et al*). Steenderen, 4-5 july (S R Kleinpaste).

Baird's Sandpiper *Calidris bairdii* 1,1

NOORDHOLLAND Huizen, 23-28 august, bird in juvenile plumage, photographed (Bauwens & Bauwens 1982, Blankert *et al* 1981b).



3 Golden Eagle *Aquila chrysaetos* in juvenile plumage, Zuidelijk Flevoland, Flevoland, march 1981 (*René Pop*).

Pectoral Sandpiper *Calidris melanotos* 0,1
NOORDHOLLAND Huizen, 27-28 august, bird in alternate (= summer) plumage, photographed (Blankert *et al* 1981b).

Broad-billed Sandpiper *Limicola falcinellus*
0,1
ZUIDHOLLAND De Maasvlakte, 16 may, photographed (Blankert *et al* 1981a).

Wilson's Phalarope *Phalaropus tricolor* 0,1
NOORDHOLLAND Camperduin, 3-12 september, photographed (Blankert & Steinhaus 1981).

Iceland Gull *Larus glaucooides* 1,4
NOORDHOLLAND Camperduin, 19 april, bird in first basic (= first-winter) plumage (J Apperloo, P Bison, N F van der Ham). IJmuiden, 17 january to 5 march, bird in second or third basic (= second- or third-winter) plumage, photographed (van IJzendoorn & Oreel 1981). IJmuiden, 24 february, bird in first basic (= first-winter) plumage, photographed (van IJzendoorn & Mulder 1981).
ZUIDHOLLAND De Maasvlakte, 12 december, bird in first basic (= first-winter) plumage (J Palm, R Schenk, P G Schrijvershof).



4 Pectoral Sandpiper *Calidris melanotos* in alternate (= summer) plumage, Huizen, Noordholland, august 1981 (*C J Breek*).

Rare birds in Netherlands in 1981

Ross's Gull *Rhodostethia rosea* 0,1
NOORDHOLLAND Camperduin, 17-18 January, bird in definitive basic (= adult winter) plumage (van der Ham 1981).

Brünnich's Guillemot *Uria lomvia* 0,1
ZUIDHOLLAND Monster, 10 January, dead (Pop 1981).

Snowy Owl *Nyctea scandiaca* 1,1
FRIESLAND Damwoude, 14 February, 20 March; Leeuwarden, 6 and 14 January, 7 February, female in first basic (= first-winter) plumage, photographed (de Jong 1982; cf Blankert & CDNA 1982, Scharringa & Osieck 1982). GRONINGEN Delfzijl, 21-23 March, female in first basic (= first-winter) plumage, photographed (J Friso; de Jong 1982).

Tengmalm's Owl *Aegolius funereus* 2,1
DRENTHE Gasselte, 29 December, calling (T Bakker, K van Dijken).

Alpine Swift *Apus melba* 0,4
FLEVOLAND Lelystad, 26 April (A G M Buhr, S van de Water).
NOORDHOLLAND Texel, 25 September (M Groenendaal).
ZUIDHOLLAND Scheveningen, 3 October, two (G J M Dumay, G Langebach).

Roller *Coracias garrulus* 1,1
NOORDHOLLAND Jisp, 10 May (P J Rozemeijer).

Grey-headed Woodpecker *Picus canus* 0,1
LIMBURG Brunssumerheide, 27 April to 3 July, male, photographed and call recorded on tape (Blankert & de Heer 1981, Blankert *et al* 1981ab).

Middle Spotted Woodpecker *Dendrocopos medius* 0,2
LIMBURG Gulpen, 2 May (W van de Coelen, P Spreuwenberg). Spaubeek, 15 March (M Frederiks, L Linnaerts).

Red-throated Pipit *Anthus cervinus* 3,5
DRENTHE Coevorden, 14 May (J W Grotenhuis, W van der Zande).
GELDERLAND Ooij, 15 May (J Helmer), Rijswijk, 10 May (one) and 11 May (at least two) (J Keijnen, K Tiemstra, H Velders *et al*).
GRONINGEN Nieuwolda, 16 May (E J Boekema).

Thrush Nightingale *Luscinia luscinia* 3,1
NOORDHOLLAND Amstelveen, 18 May to 9 June,

song recorded on tape (G van der Berg, P Böhre, S Schoevaart *et al*).

1980 GELDERLAND Tubbergen, 12 June, singing (N F Van der Ham; cf Blankert & CDNA 1982, Scharringa & Osieck 1981).

1980 UTRECHT Tienhoven, 19 May to 4 June, singing, photographed (R F J van Beusekom, H S Lichtenbeld, N Marra *et al*).

Siberian Stonechat *Saxicola torquata maura/stejnegeri* 1,1
NOORDBRABANT Veldhoven, 19 March, female, photographed (F Neijts).

Black-throated Thrush *Turdus ruficollis atrogularis* 0,1
GRONINGEN Groningen, 31 March to 3 April, photographed (J S Bartels, J van Klinken, J P Vording; Blankert *et al* 1981a).

River Warbler *Locustella fluviatilis* 0,1
FLEVOLAND Harderbos, 14-22 May, photographed and song recorded on tape (J J D Eerdmans, J J M van Oostveen *et al*; Blankert *et al* 1981a).

Sardinian Warbler *Sylvia melanocephala* 1,1
NOORDHOLLAND Amsterdam, 1-22 February, male in definitive (= adult) plumage, photographed (ter Haar & Kramer 1981; cf Blankert & CDNA 1982, Scharringa & Osieck 1982).

Greenish Warbler *Phylloscopus trochiloides* 0,1
FRIESLAND Schiermonnikoog, 26 August, trapped and photographed (T M van der Have, A van der Lee, A J van Loon; van Loon 1982).

Pallas's Warbler *Phylloscopus proregulus* 3,1
ZUIDHOLLAND De Maasvlakte, 18-19 October, photographed (Blankert & Steinhaus 1981).

Radde's Warbler *Phylloscopus schwarzi* 0,2
FRIESLAND Vlieland, 5 October, collected, skin at Zoölogisch Museum, Amsterdam, Noordholland (K Terpstra; van IJendoorn 1981).
ZUIDHOLLAND De Maasvlakte, 18 October, photographed (van IJendoorn 1981, de Knijff & Schenk 1981).

Bonelli's Warbler *Phylloscopus bonelli* 1,1
LIMBURG Grubbenvorst, 17 May, singing (J Hoogveld, L Spoormakers).

Penduline Tit *Remiz pendulinus* 1, 13
FRIESLAND One nest with unknown number of

juveniles flown out on 12 june; two nests unfinished (J de Jong *in litt*; de Jong 1981b). Laaxum, 24 october, two, trapped (J H P Westhof). Makkumerwaard, 15 september, trapped and photographed (J de Jong *in litt*; de Jong 1981a). Vlieland, 5 september (G J Gerritsen).

GRONINGEN Groningen, one pair with nest on 25 may which was deserted on 1 june (Cnossen & van der Velde 1982).

LIMBURG Eijsden, 29 august to 29 september (one) and 15 september (two) (W Ganzevles, P van Tillo).

OVERIJSSSEL Zwarte Meer, 6 july, trapped; controlled at Elburg, Gelderland, on 8 july (B van der Brink, F. Hanssens).

Woodchat Shrike *Lanius senator* 2,2

FRIESLAND Ameland, 10 may (K Hazevoet, S Schoevaart, W van der Waal *et al*). Schiermonnikoog, 22 june (G van Gool, J Willemse).

Scarlet Rosefinch *Carpodacus erythrinus* 1,1

FRIESLAND Kornwerderzand, 26-27 september, bird in juvenile plumage, trapped and photographed on 26 september (A Bakker, D Hollenga, U Rijpma).

Pine Bunting *Emberiza leucocephalos* 0,1

NOORDHOLLAND Bloemendaal, 22 october, female in first basic (= first-winter) plumage, trapped and photographed (T Belterman, R Kofman, R Lutтик).



5 Yellow-breasted Bunting *Emberiza aureola* in non-definitive (= non-adult) plumage, Westenschouwen, Zeeland, september 1981 (L van Ree).

Yellow-breasted Bunting *Emberiza aureola* 0,1

ZEELAND Westenschouwen, 5 september, bird in non-definitive (= non-adult) plumage, trapped and photographed (L van Ree).

systematic list of records not accepted

Albatross *Diomedea species*, 30 november 1980. **Great Shearwater** *Puffinus gravis*, 18 august. **White-faced Petrel** *Pelagodroma marina*, 20 september. **American Wigeon** *Anas americana*, 3 november. **Black Duck** *A rubripes*, 26 may. **Blue-winged Teal** *A discors*, 3 july. **Barrow's Goldeneye** *Bucephala islandica*, 14 february. **Black-shouldered Kite** *Elanus caeruleus*, 21 july. **Egyptian Vulture** *Neophron percnopterus*, 17 january. **Short-toed Eagle** *Circaetus gallicus*, 27 may, 29 august, 30 august. **Lesser Spotted Eagle** *Aquila pomarina*, 5 july. **Spotted Eagle** *A clanga*, 6 december 1980. **Golden Eagle** *A chrysaetos*, 11 january, 25 march, 7 may, 12 may, 15 may, 19 september. **Booted Eagle** *Hieraetus pennatus*, 6 september. **Lesser Kestrel** *Falco naumanni*, 13 january. **Little Crane** *Porzana parva*, 30 may. **Baillon's Crane** *P pusilla*, 18 may, 7 july. **Collared Pratincole** *Glareola pratincola*, 17 october. **Sharp-tailed Sandpiper** *Calidris acuminata*, 24 december. **Broad-billed Sandpiper** *Limicola falcinellus*, 26 august. **Great Snipe** *Gallinago media*, 7 april, 22 april, 7 september, 23 october. **Slender-billed Curlew** *Numenius tenuirostris*, 20 december. **Slender-billed Gull** *Larus genei*, 10 october. **Iceland Gull** *L glaucooides*, 2 january, 4 october. **Roseate Tern** *Sterna dougallii*, 10 august. **Black Guillemot** *Cephus grylle*, 10 january, 17 august. **Roller** *Coracias garrulus*, 20 may 1980. **Middle Spotted Woodpecker** *Dendrocopos medius*, 9 august. **Short-toed Lark** *Calandrella brachydactyla*, 16 may. **Red-rumped Swallow** *Hirundo daurica*, 27 may. **Red-throated Pipit** *Anthus cervinus*, 29 au-

gust 1980. **Lesser Spotted Woodpecker** *Dendrocopos medius*, 9 august. **Short-toed Lark** *Calandrella brachydactyla*, 16 may. **Red-rumped Swallow** *Hirundo daurica*, 27 may. **Red-throated Pipit** *Anthus cervinus*, 29 au-

Rare birds in Netherlands in 1981

gust, 24 oktober. **Black-headed Wagtail** *Motacilla flava feldegg*, 20 july. **Spanish Wagtail** *M f iberiae*, 9 may. **Alpine Accentor** *Prunella collaris*, 26 april. **Thrush Nightingale** *Luscinia luscinia*, may. **Red-Spotted Bluethroat** *L svecica svecica*, 3 oktober. **Swainson's Thrush** *Catharus ustulatus*, 5 january. **Melodious Warbler** *Hippolais polyglotta*, 12 september. **Dusky Warbler** *Phylloscopus fuscatus*, 6 november. **Penduline Tit** *Remiz pendulinus*, 12

october 1980, 17 september. **Lesser Grey Shrike** *Lanius minor*, 9-11 may. **Woodchat Shrike** *L senator*, 20 may. **Scarlet Rosefinch** *Carpodacus erythrinus*, 13-19 december. **Cirl Bunting** *Emberiza cirius*, 21 oktober. **Rock Bunting** *E cia*, 24 september. **Little Bunting** *E pusilla*, 26 april, 7 november. **Black-headed Bunting** *E melanocephala*, 23-24 november 1980, 27 september.

verwijzingen

- BAUWENS, L & BAUWENS, P 1982 Bairds Strandloper bij Huizen in augustus 1981. *Dutch Birding* 4: 15-17.
- BLANKERT, J J & COMMISSIE DWAALGASTEN NEDERLANDSE AVIFAUNA 1982 Rare Birds in Netherlands in 1980. *Dutch Birding* 4: 41-49.
- & DE HEER, P 1981 Grijskopspecht op Brunsummerheide in april en mei 1981. *Dutch Birding* 3: 101.
- & STEINHAUS, G H 1981 Recente meldingen. *Dutch Birding* 3: 140-148.
- & HERROELEN, P & STEINHAUS, G H 1981ab Recent reports. *Dutch Birding* 3: 67-72; 104-108.
- & VAN IJZENDOORN, E J & STEINHAUS, G H 1981c Recent reports. *Dutch Birding* 3: 32-36.
- CAMPHUYSEN, C J 1982 Vondst van een Kuhls Pijlstormvogel *Calonectris diomedea*. *Limosa* 55: 99-100.
- CNOSSEN, P D & VAN DER VELDE, M 1982 Broedpoging Buidelmee (*Remiz pendulinus*) in Groningen? *Vogeljaar* 30: 28-30.
- TER HAAR, G J & KRAMER, T 1981 Kleine Zwartkop in Amsterdam in winter van 1980/81. *Dutch Birding* 3: 102-103.
- VAN DER HAM, N F 1981 Waarneming van Ross' Meeuw te Camperduin in januari 1981. *Dutch Birding* 3: 16-17.
- DE HEER, P 1981 Over leeftijd van Steenarend in winter van 1980/81. *Dutch Birding* 3: 46-47.
- VAN IJZENDOORN, E J 1981 Differences between two Radde's Warblers in Netherlands in october 1981. *Dutch Birding* 3: 113.
- & MULDER, J 1981 Atypical first-winter Iceland Gull at IJmuiden in february 1981. *Dutch Birding* 3: 56-57.
- & OREEL, G J 1981 Second-winter Iceland Gull at IJmuiden from january to march 1981. *Dutch Birding* 3: 13-15.
- DE JONG, J 1981a Vogelnieuws. *Vanellus* 34: 151-160.
- 1981b Buidelmee's broedde in Friesland. *Vanellus* 34: 169-171.
- 1982 Vogelnieuws. *Vanellus* 35: 45-48.
- DE KNIJFF, P & SCHENK, R 1981 Raddes Boszanger op De Maasvlakte in october 1981. *Dutch Birding* 3: 109-112.
- VAN LOON, A J 1982 Trek van de Grauwe Fitis *Phylloscopus trochiloides* in West-Europa. *Limosa* 55: 139-140.
- MAAS, F J & MAASSEN, E J 1982 Koningseider in Noordholland in winter van 1981/82. *Dutch Birding* 4: 2-5.
- POP, R 1981 Dikbekzeekoet bij Monster in januari 1981. *Dutch Birding* 3: 99.
- SCHARRINGA, C J G & OSIECK, E R 1981 Zeldzame vogels in Nederland in 1980. *Limosa* 54: 127-136.
- SCHENK, R & SCHRIJVERS HOF, P 1981 Slangenarend op De Maasvlakte in augustus 1981. *Dutch Birding* 3: 73-76.
- SWENNEN, C 1981 Stellers Eider *Polysticta stelleri* nieuw voor Nederland. *Limosa* 54: 93-95.

J J (Han) Blankert, Oude Singel 104, 2312 RE Leiden

mystery photographs



Pochard *Aythya ferina* x Tufted Duck *A fuligula*, male in definitive alternate (= adult summer) plumage, Halfweg, Noordholland, april 1982 (Edward J van IJzendoorn).

10 The male *Aythya* duck in definitive alternate (= adult summer) plumage in plate 79 (*Dutch Birding* 4: 132, 1982) is a hybrid of the 'Lesser Scaup' type. This hybrid between a Pochard *A ferina* and a Tufted Duck *A fuligula* looks very like a Lesser Scaup *A affinis* (hence the hybrid's name). It also looks like a Scaup *A marila*. When studying the photograph of the hybrid, the following differences with male Lesser Scaup and Scaup in definitive alternate plumage can be noted. 1 The bill is blue-grey, lightening distally, with a broad black terminal band. Lesser Scaup and Scaup have an



6 Lesser Scaup *Aythya affinis*, male in definitive alternate (= adult summer) plumage, 't Zand, Noordholland, in captivity, february 1983 (Edward J van IJzendoorn).

unicoloured pale blue-grey bill (only the nail is black). 2 The hindcrown-feathers are slightly elongated, forming a very short tassel. Lesser Scaup has a rather 'bumpy' head; this because of the somewhat elongated crown-feathers. Scaup has no elongated crown- or hindcrown-feathers. 3 The very dark black-brown head has a brownish-violet gloss. Lesser Scaup and Scaup have both a black head but in the latter with a predominantly greenish gloss and in the former with a violet one. 4 The whitish to pale grey mantle is finely vermiculated with black (as in Pochard). Lesser Scaup and Scaup have a much more coarsely vermiculated mantle. 5 The whitish sides and flanks are very finely vermiculated with dark (only perceptible at very close quarters). Usually, Lesser Scaup and Scaup have heavily vermiculated sides and flanks. 6 The terminal scapulars and tertials are pale. Lesser Scaup and Scaup have blackish ones. 7 The innermost secondaries are pale (forming the pale triangle at the terminal border of the flank). Lesser Scaup and Scaup have blackish ones. And 8 the iris is orangy. Lesser Scaup and Scaup have more yellow irides. The photograph of the hybrid was taken by Edward van IJzendoorn near Halfweg, Noordholland, in april 1982 when it was displaying to female Tufted Ducks.

Peter de Knijff, Ahornstraat 15, 2404 VP Alphen aan den Rijn



7 Mystery photograph 11. Solution in next issue.

mededelingen

Surf Scoter at Eemshaven in november and december 1982 On 20 november 1982, after a westerly gale during the preceding night, we found the following birds at the Eemshaven, Groningen: a Red-throated Diver *Gavia stellata*, a Black-throated Diver *G. arctica*, c 10 Little Grebes *Tachybaptus ruficollis*, a Red-necked Grebe *Podiceps grisegena*, c 20 Eiders *Somateria mollissima*, 18 Long-tailed Ducks *Clangula hyemalis*, up to 30 Goldeneyes *Bucephala clangula*, 30 or 40 Red-breasted Mergansers *Mergus serrator*, c 40 Little Gulls *Larus minutus*, a Kittiwake *Rissa tridactyla*, and a Guillemot *Uria aalge*. Many of these birds were sheltering in or near the EGD Centrale harbour, Eemshaven-Oost. It was here that we picked out a very dark-looking duck swimming with a group of Eiders and of about the same size. The rather elongated head shape, the white head patches, the pitch black body plumage, the whitish eyes, and the bright orange-red mark on the beak, all of which became clearly visible as the bird swam right into the harbour to within 50 or



8 Surf Scoter *Melanitta perspicillata*, male in definitive alternate (= adult summer) plumage, Eemshaven, Groningen, november 1982 (Richard Vaughan).

60 m of us, proclaimed its identity without any doubt: it was an adult drake Surf Scoter *Melanitta perspicillata*. We watched the bird on and off for some hours. No white was visible on the wings; they were opened on one occasion. It seemed in excellent condition, showing no sign of oiling, and was frequently seen to dive. The bird stayed until 3 december (the photograph reproduced here was taken on 27 november).

The Surf Scoter breeds in subarctic North America from Alaska to Labrador, south to the Great Slave Lake and Lake Athabasca, north to the three limit or the mainland coast, for example in the Mackenzie River delta. It winters on the Pacific coast, between Alaska and California and on the Atlantic coast from Newfoundland south to Florida. It migrates in large numbers down the Atlantic coast in october and november and it is the most frequently observed Nearctic duck in Europe (Cramp & Simmons 1977). It has been recorded well over a 100 times in Great Britain and Ireland, most often in the north and west and in autumn or winter, and in recent years there have been six or eight records annually.

This was the fourth record of Surf Scoter for the Netherlands. The third was an adult drake off Texel, Noordholland, on 10 april 1982. For details of this record and the two earlier ones, see Maas 1982.

references

- CRAMP, S & SIMMONS, K E L 1977 *The birds of the western Palearctic* 1. Oxford, London & New York.
MAAS, F J 1982 Brilzeeëend op Texel in april 1982. *Dutch Birding* 4: 54-55.

Richard Vaughan, Duinweg 20, 9479 TM Noordlaren
Fred E Bosman, Veilingweg 36, 9997 PC Doodstil

Yellow-legged Gull at IJmuiden in October 1982 and its identification

The Yellow-legged Gull *Larus cachinnans* is a scarce summer and autumn visitor to the south-western part of the Netherlands. North of this area it is (still) a rare bird.

On 29 October 1982 I studied and photographed a Yellow-legged Gull of the subspecies *L c michahellis* in definitive basic (= adult winter) plumage at IJmuiden, Noordholland. It was standing on the beach next to Lesser Black-backed *L fuscus* of the subspecies *L f graellsii* and Herring Gulls *L argentatus* of the subspecies *L a argenteus* in definitive basic plumage. The bird was only slightly larger than both Lesser Black-backed and Herring. The grey of the upperparts was intermediate between that of Lesser Black-backed and Herring and similar to that of Common Gull *L canus* (of the subspecies *L c canus*) in definitive basic plumage. There was more black on the outer six primaries than in Herring. Unlike Lesser Black-backed and Herring in definitive basic plumage, it had hardly any dusky streaking on head and neck. The impression of having a smaller eye than both Lesser Black-backed and Herring was due to the lack of dusky feathering around the eye and to the thicker appearance of the neck. The pale grey-yellow iris was less yellow than in Lesser Black-backed and Herring. The red orbital ring was similar to that of Lesser Black-backed. The bill looked slightly heavier with the tip of the upper mandible more curved vertically downwards. Both bill and legs were paler yellow than in Lesser Black-backed; the bill was richer coloured than in Herring.



9 Yellow-legged Gull *Larus cachinnans* in definitive basic (= adult winter) plumage (middle) and two Lesser Black-backed Gulls *L fuscus* (left rear and right), IJmuiden, Noordholland, October 1982 (Arnoud B van den Berg).



10 Yellow-legged Gull *Larus cacchinnans* in definitive basic (= adult winter) plumage (left), Herring Gull *L. argentatus* (middle) and Common Gull *L. canus* (right); **11** Yellow-legged Gull (front) and two Lesser Black-backed Gulls *L. fuscus* (rear), IJmuiden, Noordholland, october 1982 (Arnoud B van den Berg).





12 Yellow-legged Gull *Larus cacchinnans* in definitive basic (= adult winter) plumage (right) and Herring Gull *L. argentatus* (left), IJmuiden, Noordholland, october 1982 (Arnoud B van den Berg).

There were no Herring Gulls of the subspecies *L. a. argentatus* in definitive (= adult) plumage present for comparison. This subspecies is a common winter visitor to the Netherlands from at least early december onwards (*pers obs*). *L. a. argentatus* of the more northern parts of its range can be distinguished from *L. a. argentatus* in definitive plumage by the slightly larger size and the darker grey of the upperparts (about as grey as in Common Gull). Yellow-legged Gull in definitive plumage can be distinguished from northern *L. a. argentatus* with yellow or yellowish legs by the reduced dusky basic (= winter) streaking on head and neck, generally more black and less white on the primaries, the red orbital ring, and the richer coloured bill and legs. Yellow-legged has on the average a greater projection of the closed wing-tips beyond the tail and longer legs than Herring. Vocally, it is more similar to Lesser Black-backed than Herring Gull.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid

Parental dependence in Sandwich Tern Little is known about the duration of parental dependence in Sandwich Tern *Sterna sandvicensis* (cf Glutz von Blotzheim & Bauer 1982). In january and february 1970, in Sierra Leone and

Ghana, it appeared to Smith 1975 that all dependence had ceased though Dunn 1972 who was in Sierra Leone at the same time, observed parental dependence in one bird on 25 January. The following observation is, therefore, of interest. From 23 March until 3 April 1976, at Casablanca, Morocco, I saw daily one bird in first basic (= first-winter) plumage persistently following a bird in definitive (= adult) plumage. It was frequently uttering the food-call 'chee-chee-chee' when flying. This observation demonstrates that parental dependence may continue in some Sandwich Terns until at least early April.

references

- DUNN, E K 1972 Effect of age on the fishing ability of Sandwich Terns *Sterna sandvicensis*. *Ibis* 114: 360-366.
- GLUTZ VON BLOTZHEIM, U N & BAUER, K M 1982 *Handbuch der Vögel Mitteleuropas* 8. Wiesbaden.
- SMITH, A J M 1975 Studies of breeding Sandwich Terns. *Br Birds* 68: 142-156.

Gerald J Oreel, Postbus 51 273, 1007 EG Amsterdam

Oeverzwaluw te Harderwijk in januari 1983 Op zaterdagmiddag 15 januari 1983 fietste Peter Eerdmans op de Weisteeg te Harderwijk Gld. Om c 13:45 ontdekte hij tot zijn verrassing een Oeverzwaluw *Riparia riparia* boven een van de weilanden. Hij herkende de vogel onmiddellijk aan zijn kleine formaat, egaal bruine bovendelen en staart, bruine borstband en witte buik. Na ongeveer vijf minuten verdween de zwaluw in zuidelijke richting en keerde die middag niet meer terug. Op zondagochtend 16 januari vonden Jaap Eerdmans, PE en Wim Minnaard de vogel echter weer op dezelfde plaats terug. JE en WM waren het met de determinatie eens. Hierna is de zwaluw niet meer waargenomen.

De waarneming was vermoedelijk het eerste wintergeval van de Oeverzwaluw voor Nederland. De *Avifauna van Nederland* 1970 vermeldt als vroegste datum 8 maart 1941 en als laatste 3 november 1963. Blankert *et al* 1980 maakten melding van een nog vroegere waarneming op 7 maart 1980. Er is een wintergeval voor België gepubliceerd. Op 27 januari 1912 zou een exemplaar zijn waargenomen te Werchter B (Hens 1926). Dit geval wordt echter niet genoemd in meer recente avifauna's. Herroelen & de Fraine 1975 en Lippens & Wille 1972 vermelden als uiterste datums voor België 16 maart 1959 en 1972 en 11 november 1974. Er worden door Hudson 1973 vijf januari-waarnemingen voor Groot-Brittannië en Ierland genoemd. Hudson merkt op dat novembergevallen zeldzaam zijn bij deze soort. Dit in tegenstelling tot Boerenzwaluw *Hirundo rustica* en Huiszwaluw *Delichon urbica*.

Het wintergeval van de Oeverzwaluw te Harderwijk hield waarschijnlijk verband met het buitengewoon zachte weer in de aan de waarneming voorafgaande winterperiode. De winter van 1982/83 werd in avifaunistisch opzicht onder meer gekenmerkt door de aanwezigheid van hoge aantallen Zwart-

koppen *Sylvia atricapilla* en Tjiftjaffen *Phylloscopus collybita* en diverse waarnemingen van andere zomervogels.

Hierbij dank ik Jos van Oostveen voor het naslawerk dat hij voor deze mededeling verrichtte.

summary

SAND MARTIN AT HARDERWIJK IN JANUARY 1983 On 15 and 16 January 1983 a Sand Martin *Riparia riparia* was observed at Harderwijk, Gelderland. This presumably was the first winter record for the Netherlands. The earliest and latest records for the Netherlands and Belgium are briefly summarized. The record was probably connected with the exceptionally mild weather in the preceding winter period.

verwijzingen

BLANKERT, J J, VAN IJZENDOORN, E J & OREEL, G J 1980 Records from 11 February to 20 April 1980 in Netherlands and Belgium. *Dutch Birding* 2: 36-40.

DE COMMISSIE VOOR DE NEDERLANDSE AVIFAUNA 1970 *Avifauna van Nederland*. Tweede druk. Leiden. HENS, P A 1926 *Avifauna der Nederlandsche provincie Limburg*. Maastricht.

HERROELEN, P & DE FRAINE, R 1975 *Inventaris van de vogels van Brabant (1900-1974)*. Brussel. HUDSON, R 1973 *Early and late dates for summer migrants*. Tring.

LIPPENS, L & WILLE, H 1972 *Atlas van de vogels in België en West-Europa*. Tiel & Utrecht.

Jaap J D Eerdmans, Rooseveltlaan 13, 3844 AH Harderwijk

Aberrant Swallow at Medemblik in August 1982 At 7:10 on 4 August 1982, near Gemaal Lely at Medemblik, Noordholland, when watching a small flock of southbound Swallows *Hirundo rustica*, I discovered an aberrant individual. Its upperparts were brown to pale brown. Normally, these are dark blue-black in definitive (= adult) plumage or dark bluish grey-black in juvenile plumage. No deep chestnut (definitive plumage) or pale pinkish-chestnut (juvenile plumage) forehead and throat patch were present. In addition, the normally present dark breast band was also lacking. Finally, no pale tail spots were seen. Judging from the comparatively short outermost rectrices ('tail streamers'), it was most probably a first calendar-year bird. Size, build and flight were similar to those of the accompanying Swallows. The bird was observed for about five minutes. The below plumage description is compiled from field notes and sketches.

Forehead, crown, nape, lore and ear-coverts pale brown; chin and throat very pale brown. Mantle, scapulars, back, rump and uppertail-coverts uniformly brown to pale brown. Breast, belly, flank, vent and undertail-coverts very pale brown and slightly scaled and streak-

ed. Wing-coverts and remiges brown to pale brown, coverts slightly scaled; underwing-coverts very pale brown and slightly scaled and streaked. Tail forked; outermost rectrix distinctly shorter than in definitive plumage.

Ruud Brouwer, Westersingel 52, 1671 GP Medemblik

Orpheusspotvogel op De Maasvlakte in mei 1982 Op maandag 17 mei 1982 om 10:00 ontdekten Eric Bos, Trevor Bowley en Eugène van der Burg bij het Koffiehuis Maasvlakte op De Maasvlakte Zh een spotvogel *Hippolais* met korte vleugels. Wij probeerden de relatieve vleugellengte te bepalen door te kijken of de vleugelpunten al of niet voorbij de bovenstaartdekveren reikten (cf Wallace 1980, Williamson 1968). Dit bleek door de onregelmatige begrenzing van de dekveren echter niet mogelijk. De aanwezigheid van lichte randen aan de armpennen en tertials deed bij ons tenslotte de mening postvatten dat het geen Orpheusspotvogel *H polyglotta* maar een Spotvogel *H icterina* was. Toch maakte EB 'voor de zekerheid' een serie dia's. De vogel was om 19:00 nog aanwezig.

Later kon aan de hand van de dia's de vleugelstructuur nauwkeurig worden bepaald. Hieruit bleek dat het wel een Orpheusspotvogel was geweest. De afstand van de top van de langste tertial tot de vleugelpunt was de helft (of iets minder) van de afstand van de vleugelpunt tot de staartpunt. Deze afstanden zijn bij een Spotvogel ongeveer gelijk (cf Williamson). De aanwezigheid van min of meer opvallende lichte randen aan de armpennen en tertials is volgens Wallace en Williamson gewoon voor een Orpheus in nog vers zomerkleed. Hieronder staat een beschrijving van het verenkleed en de naakte delen.

VERENKLEED Voorhoofd, kruin en nek groenbruin; wenkbrauwstreep bleekgeel, vrij breed voor en smaller achter oog, en doorlopend tot halverwege oordekveren; oogring lichtgeel; kin en keel bleekgeel. Mantel, schouderveren, rug en stuit groenbruin. Onderdelen bleekgeel, lichtst op flank. Vleugel bruin met olijfgroen

was, lichte randen aan armpennen, tertials en grote armvleugeldekveren. Staart bruin met olijfgroene was.

NAAKTE DELEN Iris donker. Bovensnavel donker met lichte snijrand; ondersnavel oranjegeel. Poot en tenen grauw vleeskleurig.

Er zijn thans een vondst, twee ringvangsten en twee aanvaarde waarnemingen van de Orpheusspotvogel voor Nederland: 12 juni tot 12 juli 1979, Vlagtwedde Gr; 8 juli 1979, ringvangst, Avenhorn Nh; 8 september 1979, Oostvaardersplassen Fl; 19 juni 1980, vondst, Amsterdam Nh; en 17 mei 1982, De Maasvlakte Zh (Scharringa & Osieck 1981ab). Er zijn dus nu drie voorjaars- en twee najaarsgevallen. Voor een bespreking van het voorkomen van deze zich naar het noorden uitbreidende mediterrane soort in de Benelux en Groot-Brittannië en Ierland, zij verwezen naar respectievelijk Blankert 1981 en Sharrock 1974.

summary

MELODIOUS WARBLER ON DE MAASVLAKTE IN MAY 1982 On 17 May 1982 a Melodious Warbler *Hippolais polyglotta* was observed and photographed on De Maasvlakte, Zuidholland. A description is given. This was the fifth record for the Netherlands. There are now three spring and two autumn records.

verwijzingen

BLANKERT, J J 1981 Voorkomen van Orpheusspotvogel in Benelux. *Dutch Birding* 3: 25-26.
KEITH, S & GOODERS, J 1980 *Kosmos vogelveldgids van Europa*. Amsterdam & Hasselt.



13 Orpheusspotvogel *Hippolais polyglotta*, De Maasvlakte, Zuidholland, mei 1982 (Eric Bos).

SCHARRINGA, C J G & OSIECK, E R 1981ab Zeldzame vogels in Nederland in 1979 & 1980. *Limosa* 54: 17-28; 127-136.

SHARROCK, J T R 1974 *Scarce migrant birds in Britain and Ireland*. Berkhamsted.

WALLACE, D I M 1980 Field identification of *Hippolais* warblers. In SHARROCK, J T R *The frontiers of bird identification*: 41-60. Londen.

WILLIAMSON, K 1968 *Identification for ringers* 1. Derde druk. Tring.

Eric Bos, Nieuwe Gracht 87, 3512 LJ Utrecht
Eugène van der Burg, Robijnstraat 31, 2403 BP Alphen aan den Rijn

Het verschil in relatieve vleugellengte tussen Orpheusspotvogel en Spotvogel is ook te bepalen door de lengte van het gedeelte van de langste handpen dat voorbij de langste tertial steekt, te vergelijken met de lengte van deze tertial. Bij een Orpheus is de projectie van de langste handpen de helft van de langste tertial en bij een Spotvogel zijn beide even lang (cf Wallace 1980). Dit verschil en de door Bos & van der Burg genoemde zijn goed te zien in Keith & Gooders 1980: platen 437 & 438. Redactie.

The atlas of breeding birds in Egypt In 1977 we started collecting data on the birds in Egypt (including Sinai), with the aim to compile an up-to-date book on this subject. Information on the breeding birds is being collected by using a grid system of $\frac{1}{2}$ degree plots of latitude and longitude. At the latitude of Egypt the plots are *c* 47 x 55 km. This type of system is now in use in Turkey (Porter & Beaman 1977), and is internationally accepted for mapping in Africa (Ash & Pomeroy 1981). Moreover, the 'Holarctic avian speciation atlas project' - to which the Egyptian data will also be submitted - is using the same grid system (Lees-Smith 1980).

The atlas of breeding birds in Egypt will be published as a part of a book on the birds in this country which we hope to start writing in 1984. Thus, the 1983 breeding season will probably be the last for which data can be included. However, we will continue collecting data in the same manner for inclusion in other works as, for instance, the 'Holarctic avian speciation atlas project' (which will continue until 1990), *The birds of the western Palearctic* by S Cramp & K E L Simmons 1977-, and the 'Register of ornithological sites in the Middle East' (Porter 1982).

Up to November 1982, over 80 birders from 12 countries have submitted information on the breeding birds in Egypt, comprising 125 atlas plots (ie 30% of the total of 410 plots). Although this seems to be incomplete coverage, many unrecorded plots are situated in barred sandy desert which hold no or



FIGURE 1 *The atlas of breeding birds in Egypt: extent of preliminary coverage.*



FIGURE 2 Breeding distributions of Yellow-vented Bulbul *Pycnonotus xanthopygos* in Sinai and Common Bulbul *P. barbatus* in Egypt.

few breeding species. Moreover, in the spring of 1983 several expeditions are planned which will visit some of the uncovered regions. To fill some gaps in areas not visited during the course of the project, and to make comparison with past distributions, old data from the literature will also be transferred to atlas plots and indicated as such on the maps.

We would appreciate receiving any unpublished records or other suitable material, both on breeding and non-breeding birds, for inclusion in the book on the birds in Egypt. Birders visiting this country are requested to contact us so that we can send them standard forms for 'The *The atlas of breeding birds in Egypt* survey' and additional information. All contributions will be fully acknowledged.

references

- ASH, J S & POMEROY, D E 1981 Mapping schemes in the Afrotropical Region. *Ibis* 123: 552-553.
 LEES-SMITH, D T 1980 The Holarctic avian speciation atlas project. *Bull Orn Soc Middle East* 4: 9-10.
 PORTER, R F 1982 Register of ornithological sites in the Middle East: a proposal. *Bull Orn Soc Middle East* 9: 1-2.
 — & BEAMAN, M A S 1977 The atlas of breeding birds in Turkey. *Bull Orn Soc Turkey* 15: 4-5.

Steven M Goodman, Peter L Meininger & Wim C Mullié, c/o Peter L Meininger, Grevelingenstraat 127, 4335 XE Middelburg

brieven

Diving and wing-flapping of scoters I read with interest Edward J van IJzendoorn's solution to the Surf Scoter *Melanitta perspicillata* mystery photograph (*Dutch Birding* 4: 80-81, 1982), and a reference therein to the diving technique of scoters prompts me to draw attention to what I consider to be a further useful identification feature. Contrary to the impression given in the above-mentioned text, Common Scoter *M nigra*, unlike Surf Scoter and Velvet Scoter *M fusca*, does not partially open its wings when diving. I have spent considerable time watching all three species, often at very long ranges when plumage features become difficult to discern. I have found their respective diving methods and one or two other behavioural tendencies to be very useful in establishing the identification of the occasional tricky individual at long range. If the sea is not too rough, the 'flip-dive' technique of Velvet Scoter, in which it partially opens its wings like an auk and at the same time lunges forward, can be detected at surprisingly long range. If the light is good, one will be able to see a simultaneous flash of the white secondary panels. Common Scoters invariably keep their wings closed as they dive and at the same time spring almost clear of the surface, before disappearing. Surf Scoters combine these actions: the wings are partially opened and often they will spring forward like Common Scoter but less energetically. Surf Scoters seem to show a tendency to 'spring-dive' more obviously when there is a strong swell in the sea.



FIGURE 1 Diving Velvet Scoter *Melanitta fusca* (left), Surf Scoter *M perspicillata* (middle) and Common Scoter *M nigra* (right); FIGURE 2 Wing-flapping Surf Scoter (left) and Common Scoter (right) (Killian Mullarney).

All scoters have a habit of occasionally wing-flapping while swimming. When they are in groups, one bird flapping seems to induce similar behaviour by others. Again, Surf and Velvet Scoters share a similar technique in that throughout the wing-flap they keep the head and bill pointing more or less above horizontal. Common Scoters almost invariably punctuate the wing-flap with a very characteristic downward thrust of the head as if momentarily the neck was broken. Observation of this motion is enough to dispel all hopes of a distant scoter showing a two-spot facial pattern being something unusual! While I am somewhat reluctant to recommend that these behavioural tendencies be considered as diagnostically reliable as certain plumage and structural differences, I suggest that they are at least good indicators and can be particularly useful when identifying very distant female and immature scoter.

*Killian Mullarney, The Mill House, Whitechurch Road, Rathfarnham,
Dublin 14, Ireland*

Alleged winter record of Baird's Sandpiper for Netherlands After studying the published photographic evidence of the alleged winter record of Baird's Sandpiper *Calidris bairdii* for the Netherlands (van IJendoorn 1982), I am of opinion that the identification is not fully established. 1 The photographed bird lacks the characteristic elongated appearance of Baird's. 2 The wings seem not to overlap the tail. This should always be the case in Baird's. Only the degree of overlapping varies in this species. 3 The bird only shows dark smudges on the sides of breast. It lacks the characteristic dark breast band of Baird's which is especially streaked in basic (= winter) plumage. 4 The bill appears too heavy and also too deep-based for Baird's. And 5 the legs seem too long for Baird's.

reference

VAN IJENDOORN, E J 1982 Wintergeval van Bairds Strandloper voor Nederland. *Dutch Birding* 4: 87-88, plate 42.

Arend Wassink, Lokhorststraat 19a, 2311 TA Leiden

Sexing in Waxwing In his paper on ageing and sexing in Waxwing *Bombycilla garrulus*, de Knijff 1982 stated that Svensson 1975 is in error when claiming that this species can be sexed according to the throat patch: males have a sharply demarcated black throat patch whereas females have a less black one with an ill-defined outline, especially below. Last autumn, I revised this criterion, and all other relevant ones, when preparing the third edition of my *Identification guide to European passerines*. I could only confirm that it is a very useful and reliable sex character. Of 322 examined skins, only two were a little ambiguous - a very good score I think.

De Knijff referred to the Waxwing studies by Warga 1939ab and repeated his findings based on a 100 skins. In this material, it is true that quite a few specimens contradicted the above mentioned criterion. However, it is well known that skinned birds can be wrongly sexed, and when evaluating various criteria, one should combine as many as possible to reach the maximum of reliability. Especially, one should always compare the throat patch determination with the width of the yellow tail band. A bird with both an ill-defined throat patch and a narrow tail band can not be a male, even if the label says so!

references

- DE KNIJFF, P 1982 Bepaling van leeftijd en geslacht bij Pestvogel. *Dutch Birding* 4: 73-79.
SVENSSON, L 1975 *Identification guide to European passerines*. Second edition. Stockholm.
WARGA, K 1939a Die *Bombycilla g. garrulus*-Invasion in den Jahren 1931/32 und 1932/33, und die Ergebnisse der Beringungsversuche. *Aquila* 42-45: 490-528 († 410-489).
— 1939b Die 1937/38er *Bombycilla g. garrulus*-Invasion in Ungarn. *Aquila* 42-45: 535-542 († 529-535).

Lars Svensson, Sturegatan 60, 114 36 Stockholm, Sweden

Peter de Knijff *in litt* has commented as follows: 'I disagree with Svensson's criticism of the valuable Waxwing studies by Warga 1939ab. Most of his conclusions concerning sexing were not based on museum specimens. On the contrary, Warga's material consisted of dissected birds. This to avoid the inclusion of wrongly sexed individuals. Therefore, the criteria given by Warga (including the one for the throat patch) must be considered as highly reliable.' Editors.

Atavism in Starling and other Palearctic birds With reference to the note by de Knijff 1982 on the aberrant Starling *Sturnus vulgaris* near Huizen, Noord-holland, in august 1981, I observed a similar Starling on Schiermonnikoog, Friesland, on 22 september 1976. This bird too resembled a Rose-coloured Starling *S roseus* in definitive (= adult) plumage. The upper- and underparts were pale greyish. It bore a striking resemblance to the partially leucistic Starling photographed in Scotland in august 1971 (Knox 1979).

These and other records give support to the view that the above aberrancy has a recurring nature in Starling, indicating a form of atavism in which characters become manifest of an ancestor which Starling and Rose-coloured Starling have in common. However, the so-called biscuit-coloured variety of Starling in juvenile plumage is presumably just a form of schizochroism in which the paleness is due to the absence of one or more pigments (cf van den Berg 1982).

Atavism may also be suggested for Robin *Erithacus rubecula* resembling Red-flanked Bluetail *Tarsiger cyanurus* and Crossbill *Loxia curvirostra* resembling Two-barred Crossbill *L leucoptera* (cf van den Berg & Blankert 1980, Berthold & Schlenker 1982, Jolliffe 1980, Preston 1979). For more examples of reversionary aberrations in Palearctic birds, see Horváth 1975.

references

- VAN DEN BERG, A B 1982 Identification of juvenile Rose-coloured Starling. *Dutch Birding* 4: 60-62.
 — & BLANKERT, J J 1980 Crossbills *Loxia curvirostra* with prominent double wing-bar. *Dutch Birding* 2: 33-35.
- BERTHOLD, P & SCHLENKER, R 1982 Crossbills with pale wing-bars: a brief review. *Dutch Birding* 4: 100-102.
- HORVÁTH, L 1975 Theoretic of reversionary trends in ornithology. *Ardeola* 21: 955-976.
- KNOX, A G 1979 Partially leucistic Starling resembling Rose-coloured Starling. *Br Birds* 72: 79-80.
- JOLLIFFE, R L K 1980 Another aberrant Robin resembling Red-flanked Bluetail. *Br Birds* 73: 107-108.
- DE KNIJFF, P 1982 Afwijkende Spreeuw bij Huizen in augustus 1981. *Dutch Birding* 4: 135-136.
- PRESTON, K 1979 Robin with appearance of Red-flanked Bluetail. *Br Birds* 72: 231-233.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid

Vermeende Ortolaan te Lelystad-Haven in december 1981 Op 20 december 1981 werd te Lelystad-Haven Fl een gors *Emberiza* gefotografeerd (van Laar 1982). Het blijkt echter geen mannetje Ortolaan *E hortulana* maar een Geelgors *E citrinella* te zijn. De lichte oogring, de egale kop en de lichte baardstreep van de in van Laar afgebeelde vogel passen goed op een Ortolaan. Maar de sterk ontwikkelde flankstrepen en de contrasten tussen kop en Hals waren echter voor onder andere Klaas Eigenhuis en Arend Wassink *pers med* aanleiding om aan de juistheid van de determinatie te twijfelen. Bestudering van een door Robert Heemskerk gemaakte dia bevestigde het vermoeden dat het geen Ortolaan maar een Geelgors was. Op deze dia - waarop de vogel van opzij staat afgebeeld - maakt de kop geen egale indruk en is de lichte oogring lang niet zo opvallend. Zo is erop te zien dat de vogel een lichte wenkbrauwstreep heeft alsmede lichte partijen op kruin en wangen. Voorts zijn er de voor een Geelgors karakteristieke kastanjebruine stuit en gele onderdelen op te zien.

Dit geval toont weer eens aan dat men bij het determineren van een op een foto afgebeelde vogel uiterst voorzichtig te werk dient te gaan. Hierbij dient men van een zo groot mogelijk aantal foto's gebruik te maken.

summary

ALLEGED ORTOLAN BUNTING AT LELYSTAD-HAVEN IN DECEMBER 1981 On 20 december 1981 a bunting *Emberiza* was photographed at Lelystad-Haven, Flevoland (van Laar 1982). However, it appears that it was not a male Ortolan Bunting *E hortulana* but a Yellowhammer *E citrinella*. The main reason for this mistake was that the identification was entirely based on the photograph reproduced in van Laar on which the bird shows some resemblance to Ortolan Bunting. Examination of another photograph revealed that it was a Yellowhammer.

verwijzing

- VAN LAAR, J 1982 Ortolaan te Lelystad-Haven in december 1981. *Dutch Birding* 4: 102-103, plaat 53.

*Peter de Knijff, Ahornstraat 15, 2404 VP Alphen aan den Rijn
 Jan van Laar, Maassluisstraat 524, 1062 GX Amsterdam*

aankondigingen

25% korting op abonnementsprijs van British Birds Met ingang van dit nummer krijgen abonnees op *Dutch Birding* een korting van niet minder dan 25% op de abonnementsprijs van *British Birds*! Dit betekent dat de abonnementsprijs van *British Birds* voor abonnees op *Dutch Birding* nu UK £ 15 bedraagt. De korting komt overeen met een bedrag van ongeveer f 22 (80% van de abonnementsprijs van *Dutch Birding* in de Benelux). Hopelijk zullen veel vogelaars van deze uiterst gunstige regeling gebruik gaan maken. *British Birds* verschijnt maandelijks en voor abonneementen dient men zich te wenden tot: Mrs Erika Sharrock, Fountains, Park Lane, Blunham, Bedford MK44 3NJ, UK.

Vogelen op Terschelling in september en oktober 1983 Van vrijdag 16 tot en met vrijdag 23 september en van vrijdag 7 tot en met vrijdag 14 oktober 1983 vinden de twee door de Stichting Dutch Birding Association georganiseerde vogelweken op Terschelling Fr plaats (cf *Dutch Birding* 4: 141, 1982). Er zijn voor de eerste periode vier en voor de tweede vijf appartementen in Oosterend gehuurd. De deelnamekosten per persoon bedragen voor één week f 75 en voor twee weken f 150. Het is ook mogelijk om een kortere periode deel te nemen; de deelnamekosten bedragen dan f 12 per dag. Deelname staat alleen open voor SDBA-begunstigers. Geïnteresseerden dienen zo spoedig mogelijk schriftelijk of telefonisch contact op te nemen met Peter de Knijff (Ahornstraat 15, 2404 VP Alphen aan den Rijn/01720-92186).

Vogels van Groningen Omstreeks 1 september 1983 verschijnt bij Wolters-Noordhoff/Bouma's Boekhuis te Groningen de *Vogels van Groningen*. Dit boek geeft een volledig overzicht van alle in de provincie Groningen vastgestelde vogelsoorten. Daarnaast wordt bijzondere aandacht geschonken aan de samenhang tussen de landschappen in deze provincie en hun vogelbevolkingen. Tien jaar lang hebben leden van de Avifauna Groningen - de initiatiefneemster tot de *Vogels van Groningen* - hun waarnemingen geregistreerd. Onder redactie van E J Boekema, P Glas en J B Hulscher zijn zeker 40.000 gegevens systematisch verwerkt: in gedetailleerde beschrijvingen per vogelsoort, in tabellen en in diagrammen. Ongeveer 30 auteurs hebben een bijdrage geleverd. De *Vogels van Groningen* is bijzonder mooi uitgevoerd. Het boek omvat zo'n 400 pagina's, is gebonden in een stofomslag en bevat 10-tallen foto's waarvan 20 in kleur. Tot 1 september 1983 bedraagt de tekenprijs f 55,00; na deze datum is de prijs f 62,50. Men kan de *Vogels van Groningen* (ISBN 90 62 43031 7) bestellen via de boekhandel of bij Bouma's Boekhuis (Turfsingel 3, 9712 KG Groningen).

ZWS-jaarverslag over 1982 Het jaarverslag van de Zeetrek Waarnemers Scheveningen (ZWS) over 1982 is gepubliceerd. Het grootste deel van dit 42 bladzijden tellende verslag wordt in beslag genomen door een overzicht van de in 1982 waargenomen zeetrek te Scheveningen Zh. Het bevat bovendien een bespreking van een aantal te Scheveningen waargenomen meeuwen. Exemplaren van dit verslag kan men bestellen door overmaking van f 6 per stuk op postgirorekening 39 33 305 ten name van Ben Haase (Willem Kuijperstraat 68, 2584 XX Scheveningen). Exemplaren van de ZWS-jaarverslagen over 1979-81 kan men ook nog bestellen en kosten eveneens f 6 per stuk.

vogelreizen

SDBA-vogelreis naar Kenia in winter van 1983/84 Van vrijdag 23 december 1983 tot en met zondag 8 januari 1984 organiseert Jan Mulder voor de Stichting Dutch Birding Association een vogelreis naar Kenia. Deelname aan deze c f 2900 kostende kampeerreis staat alleen open voor SDBA-begunstigers. Er bestaat ook de mogelijkheid van verlenging zonder verdere kostenverhoging. Het maximum aantal deelnemers bedraagt 14 personen. Het reisprogramma is zodanig dat er veel aandacht kan worden besteed aan het bestuderen van in Kenia overwinterende Palearctische vogels.

DAG1 Lijnvlucht van Amsterdam naar Nairobi (via Brussel).

DAG2 's Morgens komen wij aan te Nairobi en worden wij overgebracht naar het hotel 'Llenna Court'. 's Middags maken wij een rit door het Nairobi National Park dat zeer rijk is aan vogels: Struisvogel, Secretary Bird, gieren, Steppiekendief, Stepparend, Augur Buzard, Grijsje Wouw, Crowned Crane, leeuweriken, tapuiten en piepers (waaronder de Langsnavelpieper). Wij maken ook kans op de Red-throated Tit and Northern Pied Babbler, beide zijn endemisch rond Nairobi.

DAG3 's Morgens gaan wij naar Lake Magadi, een zoutmeer dat ongeveer twee uur rijden ten zuidwesten van Nairobi ligt. Hier vinden wij, naast veel steltlopers, ook de Chestnut-banded Sandplover die in Kenia alleen rond dit meer te zien is. Onderweg komen wij veel Afrotropische soorten tegen zoals: White-bellied Go-away Bird, Steel-blue en Paradise Whydah. 's Middags keren wij terug naar Nairobi voor de lunch. Hierna gaan wij door naar Lake Naivasha waar wij onze tenten opslaan. Wij kamperen bij een boerderij met een schitterend uitzicht over het meer.

DAG4 's Morgens maken wij een wandeling in de omgeving en zien dan: Goliathreiger, Saddle-billed Stork, Verreaux's Eagle Owl en White-fronted Bee-eater; en ook elders zeer moeilijk te vinden soorten als: Hildebrandt's Francolin, Spotted Honeyguide en Little Rock Thrush. Daarna gaan wij via de Masai Gorge naar het fameuze Lake Nakuru NP. Wij kamperen daar twee nachten. 's Middags maken wij een rondrit door het park en een kleine wandeling langs de oever: Rose en Kleine Pelikaan, Afrikaanse Nimmerzat, Heilige Ibis, Kleine Flamingo, Long-crested Eagle, Herdersplevier, Grijskopmeeuw, Witwangstern, Witvleugelstern en vele andere. Meer dan 400 soorten zijn hier waargenomen.

DAG5 Na een ochtendrit door het park gaan wij naar het Mau Plateau. Wij klimmen dan naar een hoogte van c 3000 m en krijgen een totaal andere avifauna te zien: Golden-winged en Taccaze Sunbird, Montane White-eye, Abyssinian Crimson-wing en andere.

DAG6 Wij gaan vroeg op weg voor de lange rit naar het Tsavo West NP. Onderweg passeren wij de enige plek in Kenia voor de endemische Sharpe's Longclaw. Op de parkeerplaats maken wij kans op: Crested Francolin, Pearl-spotted Owlet en Beautiful Sunbird. In het Tsavo West NP gaan wij op zoek naar Palearctische soorten als: Rosse Waaiertaart, Perzische Roodborst, Noordse Nachtegaal en Grote Vale Spotvogel.

DAG7 Wij gaan door naar de Chyulu Hills, vlak bij de luxueuse Kilaguni Lodge waar veel vogels (waaronder de Buffalo Weaver en White-headed Buffalo Weaver) met een standaardlens kunnen worden gefotografeerd. 's Middags maken wij een rondrit via de Mzima Springs met onder andere de Slanghalsvogel en Martial Eagle. Verder zien wij: Donkere Zanghavik, Pygmy Falcon, Red-winged Bush Lark, Isabelklauwier, Fisher's Starling en andere. 's Avonds treffen wij rond de kampeerplaats diverse soorten nachtzwaluwen aan.

DAG8 Wij gaan vroeg op weg naar de Ngulia Lodge waar in totaal meer dan 40 Palearctische soorten zijn gerind. Hoewel het wat laat in het seizoen is, kunnen wij, vooral na een mistige nacht, nog wel Europese trekvogels te zien krijgen. Daarna gaan wij door naar het Tsavo East NP. Wij kamperen bij de Aruba Dam waarvan de omgeving erg rijk is aan watervogels en steltlopers.

DAG9 Via de Galana River en het Crocodile Camp (met diverse soorten bijeneters) rijden wij door een droog landschap (met diverse soorten trappen en de Zwartmaskerduif). Wij verblijven op het kampeerterrein 'Silversands'



14 Mongoolse Plevier *Charadrius mongolus*, Woestijnplevier *C leschenaultii*, Zilverplevier *Pluvialis squatarola*, Drieteenstrandloper *Calidris alba*, Kleine Strandloper *C minuta*, Krombekstrandloper *C ferruginea*, Kempphaan *Philomachus pugnax* en Terekrutter *Xenus cinereus*, Mida Creek, Kenia, april 1982 (P B Taylor). Nog meer soorten?

dat direct aan de kust ligt. Wij brengen hier zes nachten door.

DAG 10 Wij brengen een bezoek aan de 'haven' van Malindi voor soorten als: Woestijnplevier, Mongoolse Plevier, Zilvermeeuw, Kleine Mantelmeeuw, Hemprichmeeuw, Saunders Dwergstern, Bengaalse Stern, Kuifstern, Reuzensterren en Witteugelstern. Wij hebben alle tijd om rustig te fotograferen. Daarna vertrekken wij naar Sabaki. Wij wandelen door het mangrovenbos langs de oever van de rivier waar wij kans hebben op: White-fronted Sandplover, Sporekievit, Breedbekstrandloper, Water Thicknee, Vorkstaartplevier, Dougalls Stern, African Skimmer en Mangrove Kingfisher.

DAG 11 Wij gaan in noordelijke richting naar de Ngomeni Salt Pans en het Robinson Island. Hier vinden wij de endemische Malindi Pipit en de zeldzame Hartlaub's Bustard.

DAG 12 Wij bezoeken de Mida Creek en het Sokoke Forest. De Mida Creek is een getidekreek welke vol zit met vogels waaronder: Poelruiter, Terekrutter, Krabplevier en Lach-

stern. In de mangroven rond de kreek zitten veel Carmine Bee-eaters. Het Sokoke Forest is het laatste relictbos aan de Keniaanse kust en herbergt drie endemen. Met name de *brachystegia* zone is erg interessant. Een totaal andere avifauna treffen wij hier aan: Little Spotted Woodpecker, Narina's Trogon, Nicator, Retz's en Chestnut-fronted Helmet Shrike, Amani Sunbird en andere. 's Avonds proberen wij de alleen in dit bos voorkomende Sokoke Scops Owl op te sporen.

DAG 13 'sMorgens bezoeken wij de Gede Ruins, een oude door het oerwoud overwoekerde Moorse nederzetting met onder meer de volgende soorten: Fisher's Turaco, Yellowbill, African Wood Owl en Red-capped Robin Chat. Daarna zijn wij vrij om naar de Mida Creek of het Sokoke Forest te gaan of naar het Watamu Marine NP dat bekend staat om zijn schitterende koraalriffen.

DAG 14 Wij gaan een stukje zuidelijker in de richting van Mombasa voor de zeldzame en endemische Sokoke Pipit en voor de roestplaats

van sterns in de buurt van Kilifi. Hier bevindt zich het rif het dichtst bij de kust. Wij kunnen over zee gaan kijken en met wat geluk zien wij dan de Brilstern en Bonte Stern.

DAG 15 Via Bambuli - als het gebied tenminste nog niet is drooggelegd - gaan wij naar Mombasa. Bamburi is een goede plaats om rallen en snippen te zien. Poel- en Pijlstaartsnip zijn er waargenomen. 's Avonds slaan wij halver-

wege Mombasa en Nairobi onze tenten op. DAG 16 Om c 10:00 komen wij aan in Nairobi waar wij een bagagekamer hebben in Llenana Court. Wij brengen de rest van de dag in Nairobi door. Om c 22:00 gaan wij naar het vliegveld voor de lijnvlucht van Nairobi naar Amsterdam (via Brussel).

DAG 17 Om c 7:00 aankomst te Brussel en om c 9:00 te Amsterdam.

Mocht u interesse hebben in deze SDBA-vogelreis naar Kenia, dan kunt u contact opnemen met Jan Mulder. Hij stuurt u dan de reisvoorwaarden en een aanmeldingsformulier toe. Zijn adres is: Jan Mulder, Verlengde Koepellaan 9a, 2061 VD Bloemendaal (en zijn telefoonnummer: 023-274216).

recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland en Vlaanderen beslaat hoofdzakelijk de maanden januari, februari en maart 1983. De vermelde waarnemingen en gevallen zijn grotendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig.

De Nederlandse en wetenschappelijke namen en hun volgorde komen overeen met de 'Naamlijst van in België en in Nederland waargenomen of vastgestelde vogelsoorten en hun ondersoorten' (*Wielewaal* 47: 363-376, 1981).



15 Kuifaalscholver *Phalacrocorax aristotelis*, De Maasvlakte, Zuidholland, maart 1983 (*René Pop*).



16 Koereiger *Bubulcus ibis*, Oene, Gelderland, februari 1983 (J W de Roever).

DUIKERS TOT IBISSEN **IJsduikers** *Gavia immer* werden waargenomen langs de Houtribdijk (2 januari) en op het Oostvoornse Meer Zh (22 januari). Op De Maasvlakte Zh verbleef de gehele periode een **Kuifaalscholver** *Phalacrocorax aristotelis*. Andere verschenen bij de Stevinsluizen Nh (22 januari) en te Oostende Wvl (11 februari). De **Koereiger** *Bubulcus ibis* van Oene Gld was de gehele periode aanwezig; hij liet zich voeren en werd bijzonder tam. Er verbleven **Grote Zilverreigers** *Egretta alba* bij Piaam Fr (twee) en in het Oostvaardersplassen-gebied Fl (twee); op 19 maart zat er bovendien een bij Zalk O. Een ongewoon grote groep van 34 **Ooievaars** *Ciconia ciconia* vloog boven Alblasserdam Zh op 7 maart. Er trokken op 12 maart vier over Spaarwoude Nh.

EENDEN TOT VISARENDEEN Opvallend was het grote aantal meldingen van **Dwergganzen** *Anser erythropus*: Zandvliet A (20 januari), Almere Fl (23 januari), Lage Zwaluwe Nb (12 februari), Yerseke Z (13 en 15 februari) en Lelystad Fl (17 februari). Op 24 februari werden er bovendien zeven exemplaren (waaronder vier jonge) waargenomen te Schenkenschanz, net over

de grens met BRD bij Millingen aan den Rijn Gld. Deze vogels maakten ongetwijfeld gebruik van de ganzenslaapplaats in De Bijland Gld. Op Goeree-Overflakkee Zh verbleef in februari een met kleurringen gemerkte jonge Dwergganzen tussen de Brandganzen *Branta leucopsis*. Deze vogel was afkomstig van een beschermingsproject in Zweden waarbij gepoogd wordt Dwergganzen groot te laten brengen door Brandganzen. **Roodhalsganzen** *B ruficollis* waren eveneens talrijker. Zo verbleven er 10+ exemplaren in Friesland en ongeveer vijf in Zeeland en Zuidholland. De aanwezigheid van drie Roodhalzen in De Bijland was opmerkelijk. Men kan slechts speculeren over de herkomst van het mannetje **Bronskopeend** *Anas falcata* dat vanaf 27 februari te Makkum Fr verbleef. Het lijkt verstandig dergelijke gevallen serieus te behandelen zolang ontsnapping niet vaststaat. De **Ringsnaveleend** *Aythya collaris* van Leeuwen NL was tot eind februari aanwezig; hij werd vooral gezien bij de Clauscentrale. **Witoogenden** *A nyroca* werden gemeld te Delfzijl Gr (8 januari), in de Havikerwaard bij De Steeg Gld (19 januari) en langs de Oostvaardersdijk Fl (23 januari tot 1 maart). De **Har-**



17 Bronskopeend *Anas falcata*, mannetje, Makkum, Friesland, maart 1983 (Jan Mulder).



18 Kleine Trap *tetrao tetrao*, Lage Zwaluwe, Noordbrabant, februari 1983 (Arnoud B van den Berg).



19 Grote Burgemeester *Larus hyperboreus* in eerste winterkleed, IJmuiden, Noordholland, januari 1983 (Jan van Laar).



20 Kleine Alk *Alle alle*, Amsterdam-West, Noordholland, januari 1983 (*Jan Mulder*). 21 Bladkoninkje *Phylloscopus inornatus*, Delftse Hout, Zuidholland, februari 1983 (*René van Rossum*).



lekijneend *Histrionicus histrionicus* van IJmuiden Nh werd voor het laatst gezien op 10 februari. De twee **Zeearenden** *Haliaeetus albicilla* van de Oostvaardersplassen bleven tot in februari. De **Bengaalse Gier** *Gyps bengalensis* die lange tijd in Friesland rondzwierf, werd op 12 februari totaal versuft aangetroffen op het ijs bij Ferwerd Fr. Hij is diezelfde dag nog overleden. Op 17 maart werd boven het NS-station van Groningen Gr een door 10-tallen meeuwen achtervolgde en aangevallen **Steenarend** *Aquila chrysaetos* waargenomen.

RALLEN TOT ALKEN Gedurende de gehele periode zat er een jonge **Kraanvogel** *Grus grus* bij Den Nul O. Een geheel onverwachte **Kleine Trap** *Tetrax tetrax* verbleef van 19 februari tot 8 maart bij Lage Zwaluwe. De vogel trok 100-en belangstellenden uit Nederland en Vlaanderen. Het was het eerste geval voor Nederland sinds december 1959. Op 5 februari werd te IJmuiden een **Rosse Franjepoot** *Phalaropus fulicarius* gezien. Vanaf 8 januari verbleef er een **Kleine**

Burgemeester *Larus glaucooides* in eerste winterkleed te IJmuiden; op 13 februari zat er een tweede. Andere exemplaren werden gemeld te Scheveningen Zh (9 januari en 5 februari), Oostende (vanaf 17 februari) en op Terschelling Fr (vanaf eind februari). Er werden ook veel **Grote Burgemeesters** *L hyperboreus* gemeld. Alleen al te IJmuiden zijn minstens zeven verschillende vogels geteld. Er overwinterde een **Visdief** *Sterna hirundo* te Vlissingen Z. Van 1 tot 6 februari werd er bovendien een waargenomen te IJmuiden. Er vond een massale sterfte van alken plaats. Een groot deel stierf waarschijnlijk aan uitputting welke vermoedelijk werd veroorzaakt door de aanhoudende noordwesterstormen. Er werden enkele 10-tallen **Kleine Alken** *Alle alle* en **Papegaaiduikers** *Fratercula arctica* dood of verzwakt aangetroffen. Van 21 tot 28 januari zat er een Kleine Alk in een singel in Amsterdam-West Nh. Er vloog een Papegaaiduiker langs Lauwersoog Gr op 13 maart.

22 Grote Kruisbekken *Loxia pytyopsittacus*, Kennemerduinen, Noordholland, februari 1983 (Hans Schouten).





23 Grote Kruisbek *Loxia pytyopsittacus*, Koningshof, Noordholland, januari 1983 (Jan van Laar).

LEEUWERIKEN TOT GORZEN Op 15 en 16 januari werd te Harderwijk Gld het eerste wintergeval van de **Oeverzwaluw** *Riparia riparia* voor Nederland vastgesteld. De **Noordeuropese Waterspreeuw** *Cinclus cinclus cinclus* van de AW-duinen Nh bleef tot eind februari. Een **Bladkoninkje** *Phylloscopus inornatus* over-

winterde in het Delftse Hout bij Delft Zh. Op de Kalmthoutse Heide A werd op 14 februari een **Notekraker** *Nucifraga caryocatactes* gemeld. De **Grote Kruisbekken** *Loxia pytyopsittacus* bleven gedurende de gehele periode. Er werd nestbouw waargenomen maar broedgevallen zijn niet vastgesteld.

J J (Han) Blankert, Oude Singel 104, 2312 RE Leiden
Gerard H Steinhaus, Graaf Adolflaan 11-2, 3708 XA Zeist

dutch birding

editorial address

Dutch Birding, Postbus 51 273, 1007 EG Amsterdam.

chief editor

Gerald Oreel, Postbus 51 273, 1007 EG Amsterdam (020-730710).

photographic editor

René Pop, Jacob Gillesstraat 16, 3135 AP Vlaardingen (010-341128).

lay out & production

Karel Mauer, Hengelostraat 85, 1324 GV Almere-Stad (03240-33398).

editors

Arnoud van den Berg, Edward van IJzendoorn, Karel Mauer, Gerald Oreel & René Pop.

editorial council

Arnoud van den Berg, Han Blankert, Kees Hazevoet, Paul de Heer, Edward van IJzendoorn, Peter de Knijff, Karel Mauer, Jan Mulder, Gerald Oreel, René Pop & Gerard Steinhaus.

Dutch Birding (quarterly journal of the Stichting Dutch Birding Association with numbers in march, june, september and december) publishes papers and notes on the morphology and the distribution and movements of birds in the Netherlands and Flanders and elsewhere in the Palearctic Region (and in other zoogeographical regions). It publishes also notes on the behaviour of birds.

stichting dutch birding association

address

Stichting Dutch Birding Association, Postbus 71 927, 1008 EC Amsterdam.

board

president: Edward van IJzendoorn (020-727239); secretary: Hans ter Haar (020-924240); treasurer: Gerard Steinhaus (03404-17149); Han Blankert, Jan Jaap Brinkman, Paul de Heer, Peter de Knijff, Gerald Oreel & Kees Tiemstra.

activities & propaganda committee

Han Blankert, Paul de Heer, Peter de Knijff & Kees Tiemstra.

advertising committee

Jan Jaap Brinkman & Hans ter Haar.

The rate of an annual subscription to *Dutch Birding* amounts to a minimum of f 27.50 (Netherlands) or BF 500 (Belgium and Luxembourg). Subscribers outside mentioned countries should pay a minimum of US \$ 15 or an equivalent amount in any currency at current exchange rates. The amount should be remitted to postal giro account 41 48 343 in the name of the Stichting Dutch Birding Association (Postbus 71 927, 1008 EC Amsterdam). It can also be remitted to bank account 54 93 32 065 of the ABN Bank (Amsterdam) in the name of the SDBA or to bank account 59 27 0888 of the National Westminster Bank (25 Square Market, Dover, Kent CT16 1NQ, UK) in the name of Anton van IJzendoorn.

For information, subscriptions, changes of address, complaints, advertisements and the like: Hans ter Haar, Stichting Dutch Birding Association, Postbus 71 927, 1008 EC Amsterdam (020-924240).

© Stichting Dutch Birding Association 1983. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2828.

dutch birding

jaargang 5 nummer 1 maart 1983 *volume 5 number 1 march 1983*

artikelen

- 1 Kleine Spotvogel op Terschelling in oktober 1982 *Arend Wassink*
- 5 Rare birds in Netherlands in 1981 *J J (Han) Blankert & Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna*

mystery photographs

- 11 Mystery photograph 10: Pochard x Tufted Duck *Peter de Knijff*

mededelingen

- 13 Surf Scoter at Eemshaven in november and december 1982 *Richard Vaughan & Fred E Bosman*
- 15 Yellow-legged Gull at IJmuiden in oktober 1982 and its identification *Arnoud B van den Berg*
- 17 Parental dependence in Sandwich Tern *Gerald J Oreef*
- 18 Oeverzwaluw te Harderwijk in januari 1983 *Jaap J D Eerdmans*
- 19 Aberrant Swallow at Medemblik in august 1982 *Ruud Brouwer*
- 20 Orpheusspotvogel op De Maasvlakte in mei 1982 *Eric Bos & Eugène van der Burg*
- 22 The atlas of breeding birds in Egypt *Steven M Goodman, Peter L Meininger & Wim C Mullié*

brieven

- 24 Diving and wing-flapping of scoters *Killian Mullarney*
- 25 Alleged winter record of Baird's Sandpiper for Netherlands *Arend Wassink*
- 25 Sexing in Waxwing *Lars Svensson*
- 26 Atavism in Starling and other Palearctic birds *Arnoud B van den Berg*
- 27 Vermeende Ortolaan te Lelystad-Haven in december 1981 *Peter de Knijff & Jan van Laar*

aankondigingen

- 28 25% korting op abonnementsprijs van *British Birds*
- 28 Vogelen op Terschelling in september en oktober 1983
- 28 *Vogels van Groningen*
- 28 ZWS-jaarverslag over 1982

vogelreizen

- 29 SDBA-vogelreis naar Kenia in winter van 1983/84

recente meldingen

- 31 Recente meldingen: januari, februari en maart 1983 *J J (Han) Blankert & Gerard H Steinhaus*

Exemplaren van de *Dutch Birding Association veldlijst* kan men bestellen door overmaking van f 1,50 per stuk op postgirorekening 41 48 343 ten name van de Stichting Dutch Birding Association (Postbus 71 927, 1008 EC Amsterdam).
